

Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 24. september 2014 i sag nr. BS [REDACTED]

Louise [REDACTED]

mod

[REDACTED] Forsikring A/S

4

Sagens baggrund og parternes påstande

Denne sag, der er anlagt den 19. marts 2013, drejer sig navnlig om, hvorvidt der er årsagssammenhæng mellem et færdselsuheld den 24. april 2008, hvor sagsøgeren var passager på en motorcykel, der forulykkede, og sagsøgerens nakke- og hovedgener.

Sagsøgeren, Louise [REDACTED] har principalt påstået, at sagsøgte, [REDACTED] Forsikring A/S, dømmes til at betale 650.815 kr. med procesrente fra den 19. marts 2013, subsidiært et efter rettens skøn mindre beløb, med tillæg af renter som anført.

Sagsøgte, [REDACTED] Forsikring A/S, har påstået frifindelse.

Louise [REDACTED] har retshjælpsdækning under sagen.

Oplysningerne i sagen

Louise [REDACTED] var den 24. april 2008 bagsædepassager på en motorcykel, som forulykkede ved at køre ind i en forankørende motorcykel. Hun var på tidspunktet for færdselsuheldet 15 år og gik i 9. klasse.

Det fremgår af journalnotat fra egen læge af 21. november 2007, at Louise [REDACTED] havde tiltagende problemer med nedre lændesmerter gående ned i lårregionen. Det fremgår videre af journalnotat af 7. marts 2008, at Louise [REDACTED] fortsat havde muskelspændinger i nakken og lændesmerter.

Efter ulykken opsøgte Louise [REDACTED] første gang læge den 25. april 2008. Det fremgår bl.a. af reservelægens notat af samme dato, at hun havde slået sit venstre knæ, der var hævet. Hun var første gang efter ulykken ved sin egen læge den 29. april 2008 og efterfølgende ved en anden læge i lægehuset den 18. juni 2008. Ved ingen af disse lægebesøg er der anført noget i patientjournalen om nakkesmerter eller hovedpine.

Den 27. august 2008 var Louise [redacted] igen ved lægen. Hendes læge Ib Fræmohs har i journalnotat af samme dato angivet, at Louise [redacted] i et par uger har haft svimmelhed og almen utilpashed og hovedpine. Der var umiddelbart ingen objektive symptomer. Hun var efterfølgende den 1. september 2008 ved lægen, hvor hun blev tilset af en reservelæge. Der er i patientjournalen af denne dato anført følgende:

"

Gennem 3 uger svimmelhed af rotatorisk type, hovedpine, spændende bilat. samt almen utilpashed, ingen kvalme eller opkastninger, normal afføring, normal diurse.

Ingen febrilia.

Har svært ved at fokusere, når hun skal læse samt se ting på lang afstand. Forværring af hovedpine, når hun prøver at koncentrere blikket.

..."

Louise [redacted] var efterfølgende den 10. og 24. september 2008 samt den 9. oktober 2008 ved lægen, hvor hun alle gange blev tilset af reservelægen. Hun angav her fortsat, at hun havde hovedpine og svimmelhed. Det fremgår videre af patientjournalen af 9. oktober 2008, at Louise [redacted] var droppet ud af sin uddannelse på grund af hovedpine, og hun under konsultationen nævnte, at hun for 4 måneder siden var blevet kastet af en motorcykel ved 60 km i timen og havde slået hovedet mod jorden efter at have fløjet 2 meter og havde udviklet kronisk hovedpine. Objektivt blev det konstateret:

"... fortsat ? nystagmus, ellers normale kraniennerver, mange myoser sv.t. skulder/nakkeår, smerter ved muskelhæfter på basis kranii...."

Hun blev under konsultationen henvist til fysioterapeut på grund af spændingshovedpine.

Det fremgår af fysioterapiepikrise af 10. december 2008, at behandlingen kun har medført ringe forbedring, idet Louise [redacted] kun angiver bedring den dag hun har fået behandling, og at hovedpine, svimmelhed og uro i nakken er tilbage igen dagen efter behandlingen. Hun kan ikke sidde med nakken i samme stilling ret længe ad gangen.

Speciallæge Morten Kraft har i speciallægeepikrise af 30. januar 2009 omhandlende Louise [redacted] hovedpine, svimmelhed og nakkesmerter konkluderet, at Louise [redacted] har følger efter et trafikuheld.

Speciallæge Morten Kraft har i speciallægeepikrise af 16. marts 2009 anført, at symptomerne nu er ved at have karakter som et somatoformt syndrom. Der ligger ikke noget neurologisk abnormt bag symptomerne. Det drejer sig om et smertesyndrom, der er under udvikling.

Den 8. juli 2009 har en reservelæge fra lægehuset udfyldt statusattest til forsikringsselskabet. Det fremgår heraf, at patienten har været sygemeldt. Der er ikke anført nogen dato for sygemeldingen, men det er anført at patienten er ungarbejder og er trappet ned i timer. Hun var pr. maj 2009 nede på ca. 5 timer ugentligt. Det fremgår videre, at den lægelige eller medicinske årsag til Louise [redacted] nedsatte funktioner er følger efter et trafikuheld: whiplash-syndrom. Der er ikke nævnt noget om knægenerne i attesten.

Der er den 17. oktober 2009 indhentet en speciallægeerklæring på [redacted] Forsikring A/S's foranledning. Erklæringen er udarbejdet af overlæge, Ph.d, lektor Gorm von Oettingen og vedrører mulige følgeskader efter motorcykeluheldet. Det fremgår af erklæringen, at Louise [redacted] i forbindelse med undersøgelsen oplyste, at hun ikke kunne deltage i skoleundervisningen i 3 uger efter uheldet. I konklusionen er der blandt andet anført, at der med overvejende sandsynlighed er tale om en følgetilstand efter en nakkedistorsion efter ulykken. Det er videre anført, at den tidsmæssige dokumentation er sparsom, idet smerteklager fra nakke og hovedpine først nævnes 4 måneder efter ulykken i de medsendte journaloplysninger fra egen læge. Skadelidte og hendes forældre har under undersøgelsen oplyst, at der er en tidsmæssig sammenhæng mellem ulykken og de aktuelle smerteklager.

[redacted] Forsikring A/S meddelte ved brev af 12. november 2009 på baggrund af speciallægeerklæringen afslag på at udbetale godtgørelse, idet mengraden blev vurderet til under 5 %. Forsikringsselskabet vurderede, at der ikke er årsagssammenhæng mellem uheldet og nakke og ryggerne.

Louise [redacted] egen læge Ib Fræmohs har den 16. november 2009 anført i patientjournalen:

"...Louise har jo gentagne gange under konsultationerne her i Lægehuset nævnt hendes smertegener med nakke/skuldersmerter og hovedpine, det er beklageligvis ikke blevet skrevet ind i journalen med det samme idet man mest har fokuseret på hendes skade på benet. Men hun har til undertegnede gentagende gange når hun har konsulteret mig lige fra første færd nævnt disse smertegener også. Det er en fejl det ikke er blevet skrevet ind med det samme og desværre bruger forsikringsselskabet det nu til at rejse tvivl om årsagssammenhængen hvad der er urimeligt. Hun er nu blevet undersøgt af Overlæge Geert Gorm von Ottingen der er speciallæge i neurokirurgi d. 17.10.2009 og hans konklusion er at der er overvejende sandsynlighed for at det er en følgetilstand efter en nakke distorsion efter ulykken. Mere klart kan det jo dårligt være...."

På baggrund af den efterfølgende journal fra Louise [redacted] læge tilbød [redacted] Forsikring A/S den 16. december 2009 som en forligsmæssig løsning at udbetale erstatning for varigt men på 5 %, svarende til 36.150 kr. Forsikringsselskabet afslog at udbetale erstatning for et erhvervsevnetab, da

det blev vurderet til under 15 %.

Sagen blev efterfølgende forelagt for Arbejdsskadestyrelsen i medfør af erstatningsansvarslovens § 10.

I forbindelse med sagens forelæggelse for Arbejdsskadestyrelsen afgav overlæge Kjeld Nielsen, der er speciallæge i ortopædkirurgi, den 2. juni 2011 en speciallægeerklæring. I erklæringens konklusion er der blandt andet anført:

"...Det må anses for nogenlunde sandsynligt, at skadelidte i forbindelse med slag mod hjelmen kan have fået en forvridning i nakken, der fortsat giver nakkesmerter, hovedpine og sekundære myogene forandringer.
..."

Arbejdsskadestyrelsen afgav den 29. marts 2012 en udtalelse til brug for sagen.

Det fremgår af denne udtalelse, at mengraden er vurderet til 10 %, og at erhvervsevnetabet er vurderet til midlertidigt 15 %.

Det fremgår af begrundelsen for fastsættelsen af mengraden, at Arbejdsskadestyrelsen har lagt vægt på, at der er følger efter ulykken i form af nakkeskuldsmarter og tendens til hovedpine, og at der er følger efter traume mod knæ, nu med beskedne klager fra højre knæ cirka hver anden dag. Følgerne af nakkeskuldsmarterne er vurderet til en mengrad på skønsmæssigt 8 %, og følgerne for knæskaderne er vurderet til at være lettere end svarende til tabelpunkt D.2.7.4, da der kun er smerter hver anden dag, og da der er foretaget skopi uden betydende objektive patologiske fund.

Efter mentabellens punkt D.2.7.4, vurderes læsion af brusk i knæleddet med smerter, let muskelsvind og eventuelt bevægeindskrænkninger, til 5 %.

██████████ Forsikring A/S har den 19. april 2012 anmodet Arbejdsskadestyrelsen om at revurdere sagen, idet forsikringsselskabet ikke var enig i udtalelsen.

Arbejdsskadestyrelsen har den 16. maj 2012 på ny afgivet en udtalelse.

Arbejdsskadestyrelsen har heri anført, at den ikke fandt grundlag for en ændret vurdering af mengraden og erhvervsevnetabet. Styrelsen henviste til notat af 16. november 2008 fra Louise ██████████ egen læge som baggrund for, at de havde vurderet, at det var sandsynliggjort, at nakke- og skuldergenerne og den deraf afledte hovedpine havde været til stede siden ulykken.

██████████ Forsikring A/S har den 31. maj 2012 på ny afvist at udbetale erstatning som følge af uheldet, idet forsikringsselskabet ikke mente, at der

var årsagssammenhæng mellem uheldet og nakkegenerne, og da de vurderede, at knægenerne ikke oversteg en mengrad på 5 %.

Louise [REDACTED] fik den 6. juni 2012 på baggrund af Arbejdsskadestyrelsens udtalelser udbetalt erstatning på 10 % men fra sin ulykkesforsikring hos [REDACTED]

Jobcenteret har den 11. juni 2010 vurderet, at Louise [REDACTED] ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet.

Det fremgår af journalnotat fra egen læge af 1. februar 2012, at Louise [REDACTED] forud for ulykken ønskede at blive frisør.

Sagen har været forelagt Retslægerådet, der den 4. marts 2014 har afgivet en udtalelse i sagen. Retslægerådet har blandt andet udtalt:

"

...

Spørgsmål E:

Er der efter Retslægerådets opfattelse objektive holdepunkter for at fastslå, at sagsøgers gener fra hoved og nakke udelukkende eller altovervejende må anses forårsaget af påvirkninger fra færdselsuheldet den 24. april 2008.

Nej

...

Spørgsmål 2:

...

Diagnosen forstuvning af halshvirvelsøjlen (bilag 5) er en efterrationalisering. Smerter i nakken eller hovedpine er ikke nævnt i forbindelse med, at sagsøger kontakter egen læge 6 gange efter ulykkestilfældet med diverse klager. En sammenhæng med ulykkestilfældet er ikke sandsynligt.

...

"

[REDACTED] Forsikring A/S har anerkendt, at der er årsagssammenhæng mellem uheldet og Louise [REDACTED] knægener.

Louise [REDACTED] har forklaret, at de forud for uheldet kørte i kortege. M [REDACTED] far kørte forrest. De kørte op i ham, og M [REDACTED] mistede herredømmet over motorcyklen. Hendes hjelm fik et ordentligt hak i forbindelse med ulykken. Hun var ved lægen dagen efter. Knæet var hævet voldsomt. Ved lægen klagede hun over, at hun havde ondt i hele kroppen herunder i nakken. Hun havde hovedpine. Lægen sagde, at det var naturligt på grund af uheldet. Hun havde 1½ måned før uheldet haft muskelspændinger i nakken, men det var ikke samme smerte som efter uheldet. Hun fik ikke hovedpine som følge af

nakkesmerterne forud for uheldet, og hun var heller ikke sygemeldt som følge heraf. Hun talte med Ib Fræmohs om knæet, og han sagde, at det var naturligt, at det gjorde ondt, da det var blevet slået i forbindelse med uheldet. Hun var efterfølgende sygemeldt i cirka 3 uger fra skolen som følge af uheldet. Hendes hovedpine blev gradvist værre, og hun begyndte at få synsforstyrrelser. Hun følte sig utilpas hele tiden. Hun havde ondt i nakken og knæet. Den første læge, hun var hos efter uheldet, var en reservelæge. Hun har været ved forskellige læger. Når der i patientjournalen fra 27. august 2008 er anført, at hun i et par uger har haft svimmelhed, almen utilpashed og hovedpine, betyder det blot, at hovedpinen efter uheldet i den periode var blevet forværret. Den havde hele tiden været der efter uheldet. Når der i patientjournalen af 1. september 2008 er anført, at hun gennem tre uger har haft svimmelhed, hovedpine og almen utilpashed, så er der tale om en forkert gengivelse. Det er blot udtryk for, at hun i den periode har haft det værst.

Hun har nu gennemført 1. del af HG og skal starte på 2. del. Hun måtte stoppe undervisningen i 10. klasse på grund af smerterne. Før uheldet var det forskelligt, hvordan hun klarede sig i skolen.

Læge Ib Fræmohs har forklaret, at han har været læge i 40 år. Han har i alt 1.800 patienter. I lægehuset er der udover ham en anden læge, og de har tilknyttet reservelæger to gange om året. Når han laver journalnotater, så er det til hans eget brug, som en støttekommentar til internt brug, så han bedre kan huske patientens historie. Han har været Louise [redacted] læge i 22 år. Han så Louise 5 dage efter uheldet. Når han ikke i patientjournalen fra den 29. april 2008 har anført andre gener end knæet, er det ikke udtryk for, at Louise ikke havde andre smerter. Hun var stærkt forslået efter uheldet, men ved lægebesøget var det særligt knæet, der var fokus på. Baggrunden for, at han den 16. november 2009 erindrede, at Louise havde hovedpine og smerter i skulder og nakke er, at Louise har været hos ham mange gange efter uheldet. Han skrev det ind i patientjournalen den 16. november 2009, fordi han blev opmærksom på, at det ikke var skrevet ind umiddelbart efter uheldet. Når han i patientjournalen den 27. august 2008 har skrevet "i et par uger", så er det blot udtryk for, at der har været en forværring i et par uger. Han ved ikke, hvorfor det er skrevet på den måde. Det kan godt passe, at Louise var sygemeldt i 3 uger efter uheldet på grund af smerter, da hun var forslået. Han kender ikke indholdet af statusattesten. Han huske ikke, at Louise skulle have haft nakkegener forud for uheldet. Han kender ikke baggrunden for reservelægens notat af 7. marts 2008 om muskelspændinger i nakken. Han havde gentagende gange efter uheldet set Louise. Foreholdt patientjournalen oplyste han, at det er korrekt, at han forud for den 27. august 2008 kun havde haft Louise til konsultation én gang efter uheldet. Han føler sig ikke presset, når han skal udfylde erklæringer om patienter i forbindelse med erstatningssager.

Parternes synspunkter

Sagsøgeren har til støtte for sin påstand gjort gældende, at der er årsagsfor-

bindelse mellem ulykken den 24. marts 2008 og Louise [REDACTED] nuværende helbredstilstand, sådan som den er vurderet af Arbejdsskadestyrelsen den 29. marts 2012. Det forhold, at Retslægerådet har vurderet anderledes, kan ikke begrunde, at retten tilsidesætter Arbejdsskadestyrelsens vurdering.

Det må på baggrund af de lægelige oplysninger i sagen lægges til grund, at Louise [REDACTED] har haft en sygeperiode på 21 dage, hvorfor hun har krav på godtgørelse for svie og smerte, jf. erstatningsansvarslovens § 3.

Det må på baggrund af Arbejdsskadestyrelsens udtalelse af 29. marts 2012 lægges til grund, at Louise [REDACTED] har pådraget sig et varigt men på 10 %, og at hun som følge af påkørslen har pådraget sig et midlertidigt varigt tab af erhvervsevnen på 15 %. Dette støttes af de lægelige oplysninger i sagen, og sagsøgte har ikke alene ved indhentelse af udtalelsen fra Retslægerådet bevist, at der er grundlag for at tilsidesætte Arbejdsskadestyrelsens vurdering heraf.

Da Louise [REDACTED] ikke havde taget en kompetencegivende uddannelse på skadestidspunktet skal erstatningen fastsættes til normalårslønnen efter princippet i erstatningsansvarslovens § 8.

Sagsøgte har til støtte for sin påstand om frifindelse gjort gældende, at Louise [REDACTED] ikke har bevist, at der er årsagssammenhæng mellem færdselsuheldet den 24. april 2008 og de nakke- og hovedgener, som hun har påberåbt sig, idet der ikke foreligger de fornødne akutsymptomer. Det er således først godt 4 måneder efter færdselsuheldet, at Louise [REDACTED] overfor sin læge har klaget over svimmelhed og utilpashed. Det forhold, at Louise [REDACTED] læge 1 ½ år efter uheldet har efterrationaliseret sig frem til, at symptomerne hele tiden har været til stede, kan ikke tillægges betydning.

Det er i sager om personskadeerstatning Retslægerådet, der udtaler sig om årsagssammenhængen. Ved uoverensstemmelse mellem vurderingerne i sagen, skal Retslægerådets vurdering lægges til grund.

Da nakke- og hovedgenerne herefter ikke kan henføres til færdselsuheldet, og da knægenerne medfører en mengrad på under 5 %, har uheldet ikke ført til erstatningsberettiget gener. Det er heller ikke godtgjort, at knægenerne har medført et erhvervsevnetab på mindst 15 %.

Det er i det hele udokumenteret, at Louise [REDACTED] har været sygemeldt i 21 dage som følge af uheldet.

Sagsøgte har videre bestridt, at der er grundlag for at fastsætte årslønnen til normalårslønnen, idet årslønnen må fastsættes med udgangspunkt i, at Louise [REDACTED] forud for uheldet ville være frisør.

Rettens begrundelse og afgørelse

Det er Louise [REDACTED] der som skadelidt har bevisbyrden for, at der er årsagssammenhæng mellem hendes nakke- og hovedgener og uheldet den 24. april 2008.

Retslægerådet har i en udtalelse af 4. marts 2014 afvist, at der er årsagssammenhæng mellem Louise [REDACTED] nakke- og hovedgener og ulykken den 24. april 2008. På den baggrund, og da det forhold, at Arbejdsskadestyrelsen i udtalelserne af 29. marts 2012 og 16. maj 2012 har fundet det sandsynliggjort, at nakke- og skuldergenerne har været til stede siden ulykken, og at Louise [REDACTED] læge Ib Fræmohs den 16. november 2009 i patientjournalen har anført, at det beklageligvis ikke er skrevet ind i journalen, at Louise [REDACTED] gentagende gange har nævnt hendes smertegener, og at lægen i retten har forklaret, at Louise [REDACTED] var stærkt forslået efter uheldet, ikke kan føre til et andet resultat, har Louise [REDACTED] ikke bevist, at der er årsagssammenhæng mellem trafikuheldet den 24. april 2008 og hendes nakke- og hovedgener, hvorfor der ikke er grundlag for at tilkende erstatning for disse gener.

Det kan lægges til grund som ubestridt, at Louise [REDACTED] som følge af uheldet den 4. marts 2014 pådrog sig smerter i knæet. Det fremgår af Arbejdsskadestyrelsens udtalelse af 29. marts 2012, at Louise [REDACTED] knægener er lettere end svarende til tabelpunkt D.2.7.4, hvorefter læsion af brusk i knæleddet med smerter, let muskelsvind og eventuelt bevægingskrænkelser vurderes til 5 % men. Der er ikke under sagen oplyst om omstændigheder, der kan danne grundlag for at fravige Arbejdsskadestyrelsen vurdering af mengraden. Det må på den baggrund lægges til grund, at mengraden, der relaterer sig til knægenerne er under 5 %. På den baggrund er der ikke grundlag for at pålægge [REDACTED] Forsikring A/S at udbetale erstatning for men, jf. erstatningsansvarslovens § 4, stk. 1.

Da Louise [REDACTED] ikke under sagen har godtgjort, at knægenerne har medført et erhvervsevnetab på mindst 15 %, er der ikke grundlag for at pålægge [REDACTED] Forsikring A/S at udbetale erstatning for tab af erhvervsevne, jf. erstatningsansvarslovens § 5, stk. 3.

Det fremgår ikke af den statusattest, der er udarbejdet den 8. juli 2009 til forsikringsselskabet, hvilken periode Louise [REDACTED] har været sygemeldt. Statusattesten omtaler ikke knægenerne. Dette fremgår heller ikke af lægejournalen, at Louise [REDACTED] har været sygemeldt på grund af knægenerne. Louise [REDACTED] har derfor ikke godtgjort, at hun har været sygemeldt som følge af uheldet. Det forhold, at Louise [REDACTED] i forbindelse med undersøgelsen den 17. oktober 2009 hos overlæge, Ph.d., lektor Gorm von Oettingen har oplyst, at hun ikke kunne deltage i skoleundervisningen i 3 uger efter uheldet, kan ikke føre til et andet resultat. Der er derfor ikke grundlag for at pålægge [REDACTED] Forsikring A/S at betale godtgørelse for svie og smerte.

Af de ovenfor anførte grunde frifindes [REDACTED] Forsikring A/S.

Efter sagens udfald sammenholdt med parternes påstande skal Louise [REDACTED] betale sagens omkostninger til [REDACTED] Forsikring A/S med i alt 75.000 kr. Beløbet omfatter udgifter til advokatbistand. Beløbet er med moms, da [REDACTED] Forsikring A/S ikke er momsregistreret.

Retten har ved fastsættelsen af beløbet lagt vægt på sagens økonomiske værdi, dens omfang og forløb, herunder at sagen har været forelagt retslægerådet.

Thi kendes for ret:

[REDACTED] Forsikring A/S frifindes.

Louise [REDACTED] skal betale sagens omkostninger til [REDACTED] Forsikring A/S med 75.000 kr.

De idømte sagsomkostninger skal betales inden 14 dage og forrentes efter rentelovens § 8 a.

Mette Vinding

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Viborg, den 24. september 2014.

Hanne Brok, ktfm dir.tlf. 89 25 80 53